

SAADJÄRVE ÜMBRUSE TEEMAPLANEERING

KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMM

Tartu 2010

Sisukord

Sisukord1. KSH objekt: SAADJÄRVE ÜMBRUSE TEEMAPLANEERING	3
1. KSH objekt: SAADJÄRVE ÜMBRUSE TEEMAPLANEERING	4
2. KSH teemad	5
3. Üldsuse kaasamine	6
4. Programmi koostanud eksperdi kvalifikatsioon (vastavalt KeHJS, § 34, lg. 3)	8
5. LISAD	9

1. KSH objekt: SAADJÄRVE ÜMBRUSE TEEMAPLANEERING

KSH eesmärk: Teemaplaneeringu „Saadjärve ümbruse kaitse- ja kasutamistingimuste ning maa- ja veealade üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste täpsustamine ning täiendamine“ (edaspidi on tekstis kasutatud planeeringu lühinimetust – „Saadjärve ümbruse teemaplaneering“) KSH algatati Tartu valla osale Tartu Vallavolikogu 08.10.2009.a otsusega nr 63 ning Tabivere valla osale Tabivere Vallavolikogu 15.12.2009.a otsusega nr 94. Teemaplaneeringu eesmärkideks on Saadjärve ümbruse, sh maa- ja vee-alade, üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste täpsustamine ning täiendamine. Samuti piirkonna turismi- ja puhkealade arendamine ning kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine. Piirkonna arengus on oluline keskkonnatingimusi (sh maastikulisi tingimusi) arvestav asustuse paiknemine, mida teemaplaneeringuga on lahendatud funktsionaalse tsoneerimise põhimõtete järgi.

KSH ülesanne on Saadjärve teemaplaneeringu toetamine erinevate tegevusvariantide analüüsimine.

Teemaplaneeringu **KSH koostamise korraldaja** on Tabivere Vallavalitsus ja Tartu Vallavalitsus. **Teemaplaneeringu** KSH koostaja on Lõuna-Eesti Varahaldus OÜ, KSH ekspert on Kalev Sepp (PhD) Eesti Maaülikoolist, Kreutzwaldi 1, 51014 Tartu, Tel. 7313777, kalev.sepp@emu.ee

KSH lähtealus: Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, vastu võetud 22.02.2005. a. (RT I 2005, 15, 87). Programmi osas: seaduse § 36.

KSH osapooled: maaomanikud, Tabivere ja Tartu valla elanikud, SA Vooremaa Looduskeskuse, Tabivere vallavalitsus, Tartu vallavalitsus; Muinsuskaitseamet, Lõuna-Eesti Varahaldus OÜ, Terviseameti Lõuna talitus, Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu region, looduskaitseühendused Keskkonnaühenduste Koja kaudu, ettevõtjad.

KSH järelvalve: Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu region, Aia 2, 48306 Jõgeva, Tel 776 2410, fax 7762411, jogeva@keskkonnaamet.ee.

Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu koostaja: ERKAS Pärnu Instituut OÜ, Rüütli 2, 80011 Pärnu, tel: 44 76 024; fax: 44 76 024; e-mail: parnu@erkas.ee

Planeeringu ala: Teemaplaneeringu ala jääb valdavas osas Vooremaa maastikukaitseala Vooremaa piiranguvööndisse ja puudutab Saadjärve lähiümbrust Jõgevamaal Tabivere vallas ning Tartumaal Tartu vallas. Planeeritav maa-ala hõlmab Tabivere vallas Valgma ja Voldi külade Saadjärvega piirnevaid maid ning vähesel määral Tabivere alevikku. Tartu vallas Saadjärve, Salu, Kukulinna ja Äksi külade Saadjärvega piirnevaid maid. Kokku on planeeritavat ala (sh järve veepeegel) ca 15,0 km², millest planeeritavat maismaad on ca 7,5 km².

Joonis 1. Saadjärve ümbruse teemaplaneeringuala.

Kaitsealuseid objekte paikneb Saadjärve teemaplaneeringualal vähesel määral. Maa-ameti kaardiserveri ja looduskaitseregistri elektroonilise andmebaasi EELIS andmetel asuvad Planeeringualal Vooremaa maastikukaitseala, Natura 2000 võrgustiku alad (Vooremaa järvede loodusala ning Vooremaa linnuala), Saadjärve park, planeeringualaga piirneb vahetult Tabivere mõisa park. Saadjärve pargis asub looduskaitsealune rändrahn (Keskmise Kalevipoja lingukivi). Planeeringualal asub hulgaliselt kultuurimälestisi.

2. KSH teemad

Mõju hindamise aruande koostamisel lähtutakse strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust ja sisust.

2.1. Olemasoleva lähtematerjali ja Saadjärve ümbruse teemaplaneeringuala kajastavate asjakohaste uurimistööde analüüs, sh. maakonnaplaneering ja teemaplaneeringud; Vooremaa maastikukaitseala kaitsekorralduskava eelnõu, kehtivad või koostatavad arengukavad; Tartu valla üldplaneering, Tabivere valla osaüldplaneering ja sellele algatatud KSH, muinsus ja loodushoiusisuga uurimistööd;

2.2. Olemasoleva maakasutuse analüüs (maa omandisuhted, senise maakasutuse otstarbekus, hinnang põllumajandusliku maa kasutusvõimalustele);

2.3. Teemaplaneeringu elluviimisega kaasnev võimalik keskkonnamõju Vooremaa

maastikukaitsealale, lisaks Saadjärve pargile, muinsuskaitse ja looduskaitse objektidele, rohekoridoridele ja väärtustatud elupaikadele [EELIS-e andmetel vääriselupaiku planeeritaval alal ei ole, aga planeeritava ala ca 15,0 km²-st (kokku nii järvepeegel kui maa-ala) on 11,55 km² (sh kogu järvepeegli ulatus ja 4,4 km² maa-ala) kaitstavate liikide (II ja III kategooria) elupaik];

Üldjuhul on mõjud looduskeskkonnale, kas otsesed-vahetud (mingi lokaalne kooslus jääb ehitiste alla ja hävib) või vahendatud-kaudsed (planeeringu lahendus vähendab loodusobjekti väärtust). Otsese mõju esinemisel on tema olulisuse-mitteolulisuse tuvastamine kerge ja planeeringulahenduse korrektuuriga on olulise mõju vältimine ka saavutatav. Kaudse mõju korral on see keerulisem. Kas teemaplaneeringu tegevuste kaudne mõju avaldub olulisena või mitte, selleks vaadeldakse eesseeisvaid võimalikke tegevusi/arenguid selles osas, kuivõrd nad survestavad või toovad kaasa:

- piirkonna miljööväärtuslikke, kaitsealuseid alasid ja rohevõrgustiku alasid ning eeldusi nende väärtuse säilimiseks;
- tegevusi millede juures oluline mõju saab ilmneda väheoluliste mõjude kumuleerumise tagajärjel.

2.4. Hinnata, kas Natura 2000 alade ja kaitsealuste objektide läheduses võib esineda nende toimimist häirivaid maakasutusviise (vajadusel pakutakse välja alternatiivid või leevendavad meetmed), tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse paragrahvile 45, mis sätestab keskkonnamõju strateegilise hindamise erisused Natura 2000 võrgustiku alal;

2.5. Planeeritava maakasutuse ja ehitustegevuse mõju maastikule. Analüüsitakse veealade kasutust ja ehitustegevuse mõju järvele (vaateline aspekt). Hinnatakse ja täpsustatakse veeala perspektiivset kasutamist ja ehitustingimusi vastavalt kavandatud teemaplaneeringule (paadikanalid/paadisillad, sadamad supluskohad jne). Teemaplaneeringu koostamise käigus on oluline määratleda, milline maastik võiks olla sobivaim nii maastikukaitseala eesmärgi kui ka valla/kohaliku kogukonna huvide väljendaja. Analüüsida, planeeringus määratletud lubatavate ehitiste arvu ja asukoha sobivust, arvestades kaitseala kaitse-eesmärke ning nende mõju nii pärandkultuurmaastiku säilimisele, kui järvede ökoloogilisele seisundile, analüüsitakse vaateid kultuurilooliselt olulistele objektidele, vaatekoridoride määratlemine, väärtuslike maastike piiride täpsustamine;

2.6. Hinnang teemaplaneeringu elluviimisest tulenevatele sotsiaalsetele ja majanduslikele mõjudele, valdkonniti: inimeste tervis, jäätmemajandus, kinnisvara hinnad, heitveega seotud küsimused, planeeringu kumulatiivset mõju, piiriülese keskkonnamõju esinemise võimalikkus, ligipääs Saadjärvele.

3. Üldsuse kaasamine

KSH avalikustamist kirjeldatakse alljärgnevas tabelis. Programmi arutelul tutvustatakse KSH põhimõtteid ja protsessi, seda koos teemaplaneeringu eskiisiga, laiemale ringile. Selgitatakse KSH sisulist ning ajalist sidet planeeringuga. KSH läbiviimine ja planeeringu edasiarendamine/täiendamine toimuvad paralleelselt ning KSH tulemusi kasutatakse planeeringu võimalike erinevate variantide leidmiseks (Tabel 1).

Tabel 1. Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu KSH avalikustamise esialgne ajakava

Etapp		Aeg		Teatamise koht või viis
KSH	Algamine	08. 10.2009		Tartu vallavolikogu otsus nr 63
		15.12.2009		Tabivere vallavolikogu otsus nr 94
	Algamisest teavitamine		Tartu vald	Maavanema teavitamine algatamisest 02.11.2009 nr 772/1254; Ametlikud teated (AT) 18.11.2009; Postimees nr 255, 04.11.2009
			Tabivere vald	Maavanema teavitamine 14.04.2010 nr 7-1.3; AT 14.02.2010; Ajalehes „Vooremaa“ 17.04.2010; Keskkonnaametile kiri 14.04.2010 nr 7-1.3/269-1
	Programmi koostamine	30.08.2010		
	KSH programmile seisukohtade küsimine	35. nädal 2010		Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regioon Muinsuskaitseamet, Tartu vallavalitsus, Tabivere vallavalitsus
	Programmi avalikustamisest teatamine	Minimaalselt 7 päeva ette, 41. nädal 2010		Ametlikud teated, Tabivere vallaleht, ajaleht „Vooremaa“, „Postimees“ Tartu valla veebileht, Tabivere valla veebileht, elektrooniline või lihtkiri KSH osapooltele
	Programmi avalik väljapanek	Vähemalt 14 päeva, alates 15. oktoober 2010		Tabivere vallavalitsus, Tartu vallavalitus
	Programmi avalik arutelu	1 päev, 44. nädal		Tabivere vallavalitsus Tartu vallavalitsus
Programmi heakskiitmine		Maksimaalselt 14 päeva jooksul		Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regioon teatab liht- või tähtkirjaga
Aruande koostamine		ca 3 kuu jooksul		
	Aruande avalikustamisest teavitamine	7 päeva ette, jaanuar 2011		AT, ajalehed „Vooremaa“, „Postimees“, KOV kodulehed,
	Aruande avalik väljapanek kestab 4 nädalat			Tabivere vallavalitsus, Tartu vallavalitus
	Aruande avalik arutelu	1 päev, 6 nädala jooksul		Tabivere vallavalitsus Tartu vallavalitsus

		pärast avaliku väljapaneku lõppemist		
Aruande täiendamine ha heakskiitmine nn. keskkonnamõju seire meetmete kinnitamine		Maksimaalselt 30 päeva jooksul		Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regioon teatab liht- või tähtkirjaga

4. Programmi koostanud eksperdi kvalifikatsioon (vastavalt KeHJS, § 34, lg. 3)

- PhD maastikuökoloogias ja keskkonnakaitse, 1999, Tartu Ülikool
- Keskkonnamõju hindamise ja planeerimisalane kogemus 1997 aastast
- Maakonnaplaneeringu koostamises osalemine: Raplamaa, Saaremaa, Viljandimaa väärtuslikud maastikud ja rohevõrgustik., Pärnu linna rohevõrgustik K ja H Ltd
- Üldplaneeringute KSH-d (Sõmerpalu, Misso, Tabivere), Regio Ltd
- Detailplaneeringute KSH-d (Pirita maastikukaitseala)

Programmi koostas,

Kalev Sepp

5. LISAD

- Lisa 1. Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu ja KSH algatamise otsus: Tabivere vallavalitsus.
- Lisa 2. Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu ja KSH algatamise otsus: Tartu vallavalitsus
- Lisa 3. Seisukohad Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu KSH programmi kavandi kohta.
- Lisa 4. Tabivere vallavalitsuse kirjad Keskkonnaametile ja Muinsuskaitseametile Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu KSH avalikust väljapanekust
- Lisa 5. Tabivere vallavalitsuse kirjad Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu KSH avalikust väljapanekust
- Lisa 6. Keskkonnaameti ja Muinsuskaitseameti vastused Tabivere vallavalitsuse kirjale „Saadjärve ümbruse teemaplaneeringu KSH programmi“ kohta
- Lisa 7. Saadjärve teemaplaneeringu KSH programmi avalikustamisest teatamine
- Lisa 8. Saadjärve teemaplaneeringu KSH programmi avalikustamise koosoleku osavõtjad